

ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΥΠΟΛΗΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι..... Δρ. 2.—
Ἐν τῇ Ἄλλοδαπῇ.. » 2.50

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΑΠΑΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΤΙΜΑΤΑΙ

Ἀετιῶν.....20
261—ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΟΔ. ΕΡΜΟΥ—261

Παρά τοῖς διαμαρτυρομένοις ἐπικρατεῖ ἔθιμον ὅπως κατὰ μῆνα Μάϊον γίνονται αἱ νέαι ἀρχαιρεσίαι καὶ ἀναγινώσκονται αἱ εὐθύναι τῶν ἐνεργειῶν τῶν διαφόρων φιλανθρωπικῶν αὐτῶν ἐταιριῶν. Ἐχόντες ὑπὸ ψῆφον διαφόρους τοιαύτας ἐκθέσεις θέλομεν δώσει εἰς ἀνάγνωσιν τοῖς συνδρομηταῖς ἡμῶν περιλήψεις αὐτῶν συντόμους καὶ περιεκτικὰς περὶ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ συνεισφορῶν.

Τὸ ὅλον ποσὸν τῶν ἐκουσίων τούτων συνεισφορῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνήλθε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς λίρας 1,640,563 ἢτοι εἰς 40 ἑκατομ. δραχμῶν περίπου· δηλ. εἰς ποσὸν ἴσον σχεδὸν πρὸς ὅλοκληρον τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ἑλλ. Κράτους.

Μόνη ἡ Βρετανικὴ καὶ ξένη τῶν Γραφῶν ἐταιρία εἰσέπραξε 223,320 λίρας ἢτοι 6 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. δραχμῶν. Ὅκτῶ αἱ κυριώτεραι ἱεροποστολικαὶ ἐταιρίαὶ εἰσέπραξαν 683,609 λίρας. Ὅκτῶ δὲ ἕτεραι Ἀποικιακαὶ καὶ Ἰουδαϊκαὶ εἰσέπραξαν 152,189 λίρας. Αἱ 18 ἐσωτερικαὶ 329,557 λίρας. Αἱ πρὸς χριστιανικὴν ἐκπαίδευσιν ὀκτῶ ἐταιρίαὶ 78,355 λίρας καὶ ἐννέα διάφοροι 155,133 λίρας, ὧν μόνη ἡ θρησκευτικὴ φυλλαδικὴ 146,821 λίρας· ἂν δὲ εἰς ταύτας προσθέσωμεν καὶ τὴν δαπάνην τῶν οἰκείων ἐκκλησιῶν τότε τὸ ποσὸν ὑπερδιπλασιάζεται.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐταιριῶν ἡ μὲν Βιβλικὴ Ἐταιρία, ἥτις ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ἐξέδωκε περὶ τὰ 76,000,000 ἀντιτύπων τῶν Ἀγ. Γραφῶν, ἀπέναντι 55 ἑτέρων ἑκατομ. ἀντιτύπων ἐκδοθέντων ὑπὸ τῶν μετ' αὐτὴν ἀναφανειῶν ἐταιριῶν, εἰς 200 περίπου γλώσσας, ἐδαπάνησε κατὰ τὸ ἤδη λήξαν ἔτος 2,682,185 ἀντιτύπων τῶν Ἀγ. Γραφῶν.

Ἡ Θρησκευτικὴ Φυλλαδικὴ ἐταιρία ἐξέδωκε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 453 νέα συγγράμματα ἢτοι 642 154,100 σελίδας. Τούτων δὲ ἐκ μὲν τῆς κεντρι-

κῆς ἀποθήκης ἐκυκλοφόρησαν 51,976,489 ἀντιτύπων ἐκ δὲ τῶν ἐν ἄλλαις χώραις ἀποθηκῶν 11 ἑκατομμύρια.

Αἱ ἀποστολικαὶ ἐταιρίαὶ ἀπέστειλαν ἱεροποστόλους ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης πρὸς διάδοσιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Ἐν Ἰνδίας, Κίνας, Ἰαπωνίᾳ, ταῖς νήσοις τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῇ Κεντρικῇ Ἀφρικῇ.

Οἱ ἀνω ἀριθμοὶ δὲν δύναται ἢ νὰ κινήσωσι τὴν ζήλοτυπίαν ἡμῶν. Μόνος λογισμὸς ὃν ἐπέφεραν ἡμῖν ἦν ὁ ἐξῆς. Καὶ πρέπει λοιπὸν, ἀπέναντι τῶν ἐνεργειῶν τῶν Ἀγγλων, οἱ πρῶτοι δεχθέντες τὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ φῶτα, οἱ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ τῶν ἀποστόλων ἐν τῇ μητρικῇ γλώσσῃ ἀκούσαντες παραδιδόμενον τὸ εὐαγγέλιον νὰ ὑστερῶσι τὸν ζῆλον πρὸς διάδοσιν αὐτοῦ. Σεμνυνόμεθα, καὶ καὶ δικαίως σεμνυνόμεθα διὰ τὴν μετὰ κτηνώδη, οὕτως εἰπεῖν, δουλείαν ἐπίδοσιν καὶ προαγωγὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τε τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φιλολογίαν ὡς καὶ διὰ τὴν εὐγενῆ τῶν νέων ἡμῶν περὶ τὰ κατὰ ἄμιλλαν. Δέκα περίπου ἀγῶνες, ἄθλα γενναῖα παρέχοντες, ποιητικοὶ, φιλολογικοὶ, ἱατρικοὶ, καὶ ποικίλοι ἄλλοι ἐσυστήθησαν καὶ ὡς ἡμέραι οἱ εἰς αὐτοὺς κατερχόμενοι ἀθληταὶ αὐξάνουσι. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκτύπωσιν καὶ διάδοσιν τῶν Ἀγ. Γραφῶν ποία σκεψίς γίνεται; Ἐνῶ αἱ Ἀγίαὶ Γραφαὶ εἶναι τὸ Βιβλίον δι' οὗ καὶ μόνου δύνανται νὰ διαδοθῶσιν ὡς ἐξ ἀρχεγονοῦ πηγῆς τὰ ἅγια νάματα τῆς θείας τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας καὶ ἡ βῆσις τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐνῶ ἐν τῇ παραδοχῇ αὐτῶν καὶ μόνων ἔγκειται ἡ σωφροσύνη τοῦ πολίτου, ἡ τιμιότης τοῦ ὑπαλλήλου, ἡ φιλοστοργία τοῦ τέκνου καὶ τοῦ γονέως καὶ τέλος ἡ χρηστότης τοῦ ἀνθρώπου.

“Ο,τι καλόν, δ,τι αγαθόν κέρχεται σήμερα δ Ἑλληνισμός ἐξ αὐτῶν ἠγτλησεν αὐτό τὰ γραμματα, τήν δικαιοσύνην, τήν ἐλευθερίαν, τὸ παλλάδιον τοῦτο πάσης Ἑλληνίδος καρδίας, ορέιλει εἰς τὴν εὐσεβεῖαν τῶν προγόνων ἡμῶν, τεκμήριον τῆς ἀπορίας ἐλαγίστον κατὰ τὴν ἐξοστέρησιν τῆς τοῦ Νίκης καὶ Ἑλικαςίας ἐν τῷ προσηγομένῳ φύλλῳ τῆς Ἀθηναίας ἀναφέρομεν. Ἐν τούτοις ἡ διευθυνσίς τῆς Ἀθηναίας ἐγούσα περὶ τοῦ ἀκαδάντων ἐπιτῶν ἀρχῶν τῶν Ἀγ. Γραφῶν προτίπτει τοὺς νεούς, ἐφ’ ὅν στραίει ὁ Ἑλληνισμός, τὰς ἐλπίδας του, ἐπικαλούμεν τὴν φιλοκατρὰν αὐτῶν, νὰ μὴ ἀναπαυθῶσι πρὶν ἢ ἡ Ἑλλάς ἀποκτήσῃ ΕΘΝΙΚΗΝ ΕΚΔΟΣΙΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΓΡΑΦΩΝ.

ΤΟ ΚΟΛΟΣΣΑΙΟΝ

Εἶναι ὄντως ἐκπληκτικὴ ἡ διαφορὰ μεθ’ ἧς ἀποκαλύπτονται τὰ αὐτὰ αἰσθήματα παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς καὶ αἰ ἐντυπώσεις, ἃς δύνανται νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς ὠρισμένους λαοὺς ἢ φυλάς αἱ εὐγενέστεραι ἐμπνεύσεις τῆς τοῦ ἀνθρώπου καρδίας. Οἱ ἀγῶνες τῶν μονομάχων, οἵτινες κατέχουσι τόσῳ μεγάλῃ θέσιν εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ῥωμαίων, ἔσχον θρησκευτικὴν καταγωγὴν καὶ διὰ τοῦτο σὺν τῷ πᾶσι νὰ διασκεδάσῃ τὴν λαόν, ὅσῳ διὰ νὰ ἀρέσκωσι τοῖς θεοῖς ἀνήγειραν τὸ κολοσσαϊὸν οἰκοδομῶν αὐτοκράτορες.

Ἐν τοῖς πρώτοις τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας χρόνοις, ἡ Ῥώμη ἠγνῆς ἐντελής τοῦ μονομάχους. Πλὴν γαίτονες αὐτῶν ἦσαν οἱ Ἑτρούσκοι φυλὴ πολὺ πρότερον τῶν ἀγροτικῶν τοῦ Λατίου κατοίκων ἐκ πολιτισθείσα ἕξ ἧς ἐπήγαγε ἅπασ σχεδὸν ὁ πολιτισμός, αἱ τέχναι καὶ ὁπολλὰ τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν. Οἱ Ἑτρούσκοι ἦσαν εὐσεβεῖς πλὴν εὐσεβεῖς κατὰ τὸ θρησκευμὰ των, θρησκευμα σκοτεινόν, μετὰ τρομερῶν θεοτήτων καὶ φρικῶδων καὶ αἰμοχαρῶν τελετῶν ὁ τρόμος ἦν τὸ θεμέλιον τῆς εὐσεβείας των. Ἡ ἀρχαιοτέρα θρησκεία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐκεῖνη ἧτις ἐπλάσσε τὴν οἰκογένειαν καὶ ἔδωκε τὸν δεσμόν τῶν ἀρχαίων κοινωνιῶν, ἡ θρησκεία τῶν προγόνων ἡμῶν, εὐρίσκατο παρ’ αὐτοῖς εἰς θηριώδη κατάσταση, ἐτίμων μεγάλως τὸν θάνατον καὶ οὐχὶ δι’ ἄλλον τινα λόγον ἢ διότι τὸν ἐφοδοῦντο· δι’ αὐτοὺς ὁ θάνατος ἦτο εἶδος δαιμονίως κακοποιῶν ἢ τοῦλάχιστον ἀπαιτητικὸς, ἐπίφοβος καὶ διψῶν προσφοράς καὶ θυσιῶν, ἔτοιμος νὰ ἐκδικηθῇ ἂν τις ἐλπίσῃ νὰ τῷ τὰς προσφέρει. Τὸ αἷμα καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀνθρώπινον ἦτο ἡ ἐμπροσθεκτωτέρα προσφορά δι’ αὐτὸν ἐκ τούτου τὸ ἔθιμον τοῦ θύειν δούλους ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν τεθνεῶτων. Καὶ ἐτι πλέον ἐπειδὴ αἱ κηδεῖαι ἦσαν κομπεδῆσαι τελεταὶ καὶ ἐκαστος ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ὡς οἶον τ’ ἦν μεγαλοπρεπῆ, ἐσκεπθήσαν νὰ μετατρέψωσι τὰς θυ-

σίας ταύτας εἰς θεάματα τὰ θύματα ἀντὶ νὰ φονεύωνται ὡς κτήνη, ἐπάλαιον καὶ οὕτως ἰδρυθήσαν οἱ ἀγῶνες τῶν μονομάχων.

II

Τὸ 264 π. χ. ὑπῆρξε τὸ ἔτος καθ’ ὃ τὸ ἔθιμον τοῦτο μετεδόθη ἐξ Ἑτρούσας εἰς Ῥώμην. Δύο πατριεῖαι, ὁ Μάρκος καὶ ὁ ἀέκμιος Βρούτος ἐν τῇ κληδεία τοῦ πατρὸς των παρέσχον εἰς τὸν λαόν θεάματα ἀγῶνος μονομάχων. Τοῦτο κατέστη ἀργότερον τελετὴ ἀναγκαῖα τῶν κηδεῶν τῶν πλουσίων καὶ καθήνησεν ὅστε νὰ ὀρίζηται ρητῶς διὰ τῆς δικητικῆς τῶν πλουσίων Ῥωμαίων ποσὸν ἀνάλογον διὰ τὸ ἀναγκάσιον τοῦτο μέρος τῶν κηδεῶν των. Αἱ ἐπικηδεῖαι αὐταὶ διασκεδάσεις μετετέραπθον ὑπὸ τῶν μονομάχων εἰς παντὸς εἶδους διασκεδάσεις, ἧτοι εἰς δημοσίους ἑορτάς. “Ὅθεν ἐγεννήθησαν ἐν Ῥώμῃ ὁπολλὰ τοιαῦται ἑορταί: θρησκευτικαί, πολιτικαί, ἀστρικάι, καὶ οἰκογενειακαί· ὅλαι δὲ αὐταὶ ἐγένοντο δημοσίως χρῆσιμεύουσαι ὡς περιστάσεις καθ’ ἃς οἱ πλοῦσοι παρεῖχον τῷ λαῷ θεάματα ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῆς θρησκείας.

Οὐδὲν ἀρεστότερον ἦν τοῖς Ῥωμαίοις ἢ τὰ θεάματα τοῦ ἵπποδρομίου, ἢ μᾶλλον αἱ σφαιραῖ τῶν θηριομαγ(αί), πάλῃ ἀνθρώπων μετὰ θηρίων, ἀνθρώπων κατ’ ἀλλήλων· οὐδὲν τούτων εὐχερέστει μᾶλλον εἰς τὸν λαόν ἐκεῖνον ὅστις θεωρεῖ ὡς βάρβαρα τὰ λοιπὰ ἔθνη· ἐὼς ἢ θλιβερόν ἄλλ’ οὐχ ἠττὸν ἀλλ’ ἔστιν ὅτι οἱ λαοὶ οὗτοι δὲν διασκεδάξεν, ἂν μὴ ἔπασχον ἀνθρώποι πρὸς διασκέδασίν του. Μεθ’ ὅσα καὶ ἂν λεχθῶσι, μόλις δύναται τις νὰ συλλάβῃ ἀμυδρὰν ἰδέαν περὶ τῶν συνθεσῶν ἐν Ῥώμῃ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις, τελοῦμένων ἀγῶνων τῶν μονομάχων. Κατ’ ἀρχάς οἱ ἀγῶνες αὗτοι περιωρίζοντο μεταξύ τῶν αἰχμαλώτων τῶν καταδεδικασμένων εἰς θάνατον· κατόπι ὁμοῦ ἀνδρῶν ἐλευθεροῖ ἐπηγγέλλοντο τὸν μονομάχον καὶ ἐπὶ τούτῳ συνέστηθῆσαν καὶ ἰδιαιτέρη σχολεῖα ἐνθα ἐδιδάσκοντο· ἀργότερα δὲ ἵπποταὶ καὶ βουλευταὶ κατῆλθον εἰς τὴν κόνιστραν· αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ Κόμμοδος δὲν ἀπηξίωσεν νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν κόνιστραν τοῦ Κολοσσαϊοῦ· ἐμάχχεται ὑπὸ ἐνδυμα Ἡρακλέους φερών τὸ ῥόπαλον καὶ τὴν κωντῆν καὶ ἐκτοσε τὸ μῆνον ζεύγη καὶ συμμορταί ἀπλάτ’ ἀλλ’ ὀλοκλήρα στρατευματα μονομάχων κατήρχοντο ἐνίοτε εἰς τὸ ἀπέραντον ἀλλ’ οὐχ ἠττον περίφρακτον τοῦτο πεδίον· πλείστοι ἀνθρώποι κατέκρουοντο ἐνώπιον τοῦ ἀλλοφρονούντος τοῦτου πλήθους· ἐκτός δὲ τούτων καὶ ναυμαχίαι ἐγίνοντο ἐν αὐτῷ ἀμφιθέατρῳ δηλ. τινῶν αἱ κόνιστραὶ ἐπληροῦντο ὑδάτος δι’ ὑδραγωγείων, καὶ τότε τρέφεις ὀπλισμέναι ἐναυμάχων ἐπὶ τῆς ἐκ τοῦ προχείρου ταύτης λίμνης.

Ἡ διδασκαλίαι τῶν μονομάχων εἶχεν ἀνέλθῃ εἰς τὴν γῆν καὶ ἐπιστήμην· ἀσχόντες ἐπιχειρηματισταὶ ἐπιτήδειοι, αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ διετήρουν στρατεύματα ὀλοκλήρα μονομάχων ἢ εἰκόσι· διάφορα εἶδη

λαίσται ὑπῆρχον· ὁ Διμάχιος ὅστις διὰ δύο ξιφῶν ἐμάχεται· ὁ Ἀντιδάτης ὅστις ἐμάχεται ἔχων κεκαλυμμένους τοὺς ὀφθαλμούς διὰ τοῦ κράνου του· ὁ Ἐξανθήριος ὅστις ἐπέβαινε γαλατικοῦ ἀρματος· ὁ Ὀπλομάχος ὅστις ἔφερε πανοπλίαν πλήρη· ὁ Σπαραφόρος ὅστις δὲν ἔφερεν ὄπλον ἄλλο, ἢ βρογχον ὅπως στραγγαλίῃ δι’ αὐτοῦ τὸν ἀντίπαλόν του· ὁ Μορμύλλων φέρον γαλατικὴν πανοπλίαν· ὁ Δικτυβόλος ὅστις ἀσπερῆσεν καράλῃ φοτίλας, φέρον μόνον τριαινὸν καὶ δικτυον ἀπὸ τῆς ἀσπίδος πρὸς τὸν Σκοῦτόρα ὀπλισμένον ὡς ἐν πολεμῶ, ριπῶν κατ’ αὐτοῦ τὸ δικτυον καὶ κτυπῶν αὐτὸν διὰ τῆς τριαινῆς· ὁ Θράξ μαχομένος γυμνὸς καὶ ὀπλισμένος διὰ μαχαίρας καὶ μικροῦ ἀσπίδος· ὁ Σαυμάτης καὶ ὁ Θηριμάχος ὀπτινες ἐπάλαιον κατὰ τῶν ἀγρίων θηρίων πρὸς δὲ ἔβλεπε τις ἐκεῖ παντοῖα ὄπλα, πάντων τῶν τόπων, ποικίλης χρᾶσεως· εἶχον ὀπισσιτήνεννοιαν τοῦ θεάματος τούτου μέχρι τῶν ἀκροτάτων αὐτῆς ὁρίων.

Εἶναι ἀληθῶς ἀξιοσημείωτον νὰ βλέπη τις πὸς τὰ ἔθιμα ταῦτα τῶν μονομάχων εἰσέδυσαν βαθέως καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῶν ἡδῶν ὄκων τῶν λαῶν. Οὐ μόνον οἱ αὐτοκράτορες, οὐ μόνον ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης δχλος ἀργὸς καὶ ἀσθενῆς, συνθεθεμένος ἐκ τῶν καθαριάτων ὄλων τῶν φυλῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐπαρχίων ἔθνη, ὅπως διάφορα διὰ τὸ παρελθὸν τὴν θρησκείαν, καὶ τὰ ἦθη των, ἀπαντὰ γεγόμενα Ῥωμαϊκά υιοθέτησαν τοὺς μονομάχους. Ἡ Γαλατία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Ἀφρικὴ, ἡ Ἀνατολή, ἡ Ἑλλάς αὐτή, ἧτις ἄγχι τοῦδε δὲν ἐγίνωσκεν ἢ τοὺς εὐγενεῖς ἀθλητάς τῆς, οἵτινες ἔτρεχον τὸν δρόμον των, ἔριπτον τὸν δίσκον καὶ ἐπάλαιον σῶμα πρὸς σῶμα οὐχὶ ὅπως χύσωσιν αἷμα ἀλλ’ ὅπως δεξασί τὰ ἀποτελέσματα τῆς γυμναστικῆς ἐπὶ τῶν σιδερῶν μυῶνων των, ἀπάσαι τέλος αἱ ἐπαρχίαι ἔσχον τὰ ἀμφιθέατρα των. Οὐδεμία ἀρχαία πόλις ἔρενε χωρὶς νὰ κρίσῃ αὐτὸ, οὐδεμία νέα ἐκτίετο ἀνευ τοῦ ἀναγκαίου τούτου ἱδρύματος· φρίττει τις ἀνα-

¹ Ἐλέγοντο οὗτοι ὅτι τὸ κράνος των ἔφερεν εἰκόνα μορμύλλον.

² Οἱ δὲ μονομάχοι οὗτοι τῷ ἀμφιθέατρῳ ἐκρίωντο περιβαλεῖν περιωμένοι τὸν ὑπεναντίον.

λογίζομενος πόσον ἡ ἀγρία αὐτῆ τοῦ ἀνθρώπου ὀρμη κατηνάλισκε τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν. Ἡμέραν τινὰ ὁ Κλαυδίου, ἔδωκε πρὸς διασκέδασιν τοῦ λαοῦ ναυμαχίαν ἐν τῇ λίμνῃ Λουκρινίδι ἐν ἧ δεκαενεῖα χιλιάδες μονομάχων ἀπολέσθησαν.

Τὸ ἔθιμον τῶν μονομάχων διήρκεσεν ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ ἑπτὰ τουλάχιστον αἰῶνας· καὶ τσαῦτῃ ἦν ἡ διαφορὰ τῶν ἀρχαίων ἰδῶν ἀπὸ τῶν μετατέρων ὅστε, καθ’ ὅλην ταύτην τὴν μακρὴν περίσσαν μόλις ὀλίγα εὐγενεῖς ψυχὰ ἐκείνησαν ἀπὸ τοῦ ἀπανθρώπου τῶν θεάματος τούτου. Οὐ μόνον φυσικῶτερον ἐφαίνετο· οἱ μονομάχοι οὗτοι ἐθελοῦνται διερχόμενοι πρὸς τὸν οὐρανὸν ὡς ἐπὶ τὴν οὐρανὸν ταπεινούντὰ ὄπλα καὶ ἀγῶνες· οὐ μόνον οὐρανὸν ἐπεινοῦν τὰ ἀγῶνες, Καῖσαρ οἱ πορευόμενοι ἐκόντες εἰς τὸν οὐρανὸν προσάγοροισι σοῖ· καὶ ἐπορεύοντο εἰς τὸν οὐρανὸν τὰ ταῦται καὶ μετὰ τῶν αὐτοκράτων τούτων ὑπῆρχον ἄνδρες ἀγαθοὶ, σοφοὶ καὶ φιλόσοφοι Τίτοι, καὶ Τραϊάγοι, καὶ Μάρκοι Αἰθῆλιοι. Μετὰ τῶν βουλευτῶν ἐκείνων οἵτινες κατεῖχον τὰ πρῶτα ἐδωκία ὑπῆσαν ἄνδρες φιλόσοφοι καὶ ἀνεπτυγμένοι, διδαχθέντες τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν Ἑλλήνων. Πλὴν ὅλαι ἐκράζον, ἐποδαρῶντον ἐπεδοκίμαζον καὶ ἐδίψων αἷμα· αἱ Ἑστιάδες αὐταί, αἱ παρθενοὶ αἱ ἀμειρωμένοι εἰς τὴν θεᾶν τοῦ πυρός δὲν ἐδίψαζον ποσὸς μεθ’ ὅλου τοῦ λαοῦ, νὰ ποιήσωσι τὸ σημεῖον τοῦ θανάτου εἰς τὴν αἰτούμενον χάριν ἠττημένον ἀναστρέφουσαι τὸν ἀντίχειρα pollice verso.

Ὁ χριστιανισμὸς ἐκατίασε μεγάλως ὅπως καταργηθῶσι τὰ θεάματα ταῦτα, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχεν ἢ πολὺ ἀργά· καὶ ἵσως οὐδέποτε τελείως· ἡ εἰσβολὴ τῶν βαρβάρων διόρυσε τὴν αὐτοκρατορίαν ἠδυνήθη μόνη νὰ ἐξαλείψῃ τὰ τελευταία ἔχνη των. Καὶ ἐν τούτοις καὶ οἱ χριστιανοὶ αὐτοὶ κατῆλθον εἰς τὰ ἀμφιθέατρα τὰ αἷμα των πολλὰκις ἐν ταῖς ἐποχαῖς τῶν διωγμῶν ἔραν τὴν κόνιστραν καὶ οἱ λαοὶ τῶν διεγερθεῶν πόλεων συχνάκις ἀνεκράζον ἀμείλιχοι· *Christianos ad leones!* — Τῶς χριστιανούς εἰς τοὺς λέοντας! — Πλείστοι ὑπέστησαν τὸ μαρτύριον ἐν τῷ θρησκῷ τοῦ Κολοσσαίου.

III

Τοῦ πρώτου αἰῶνος μ. χ. φθίνοντος ὁ Οὐσπεσι-

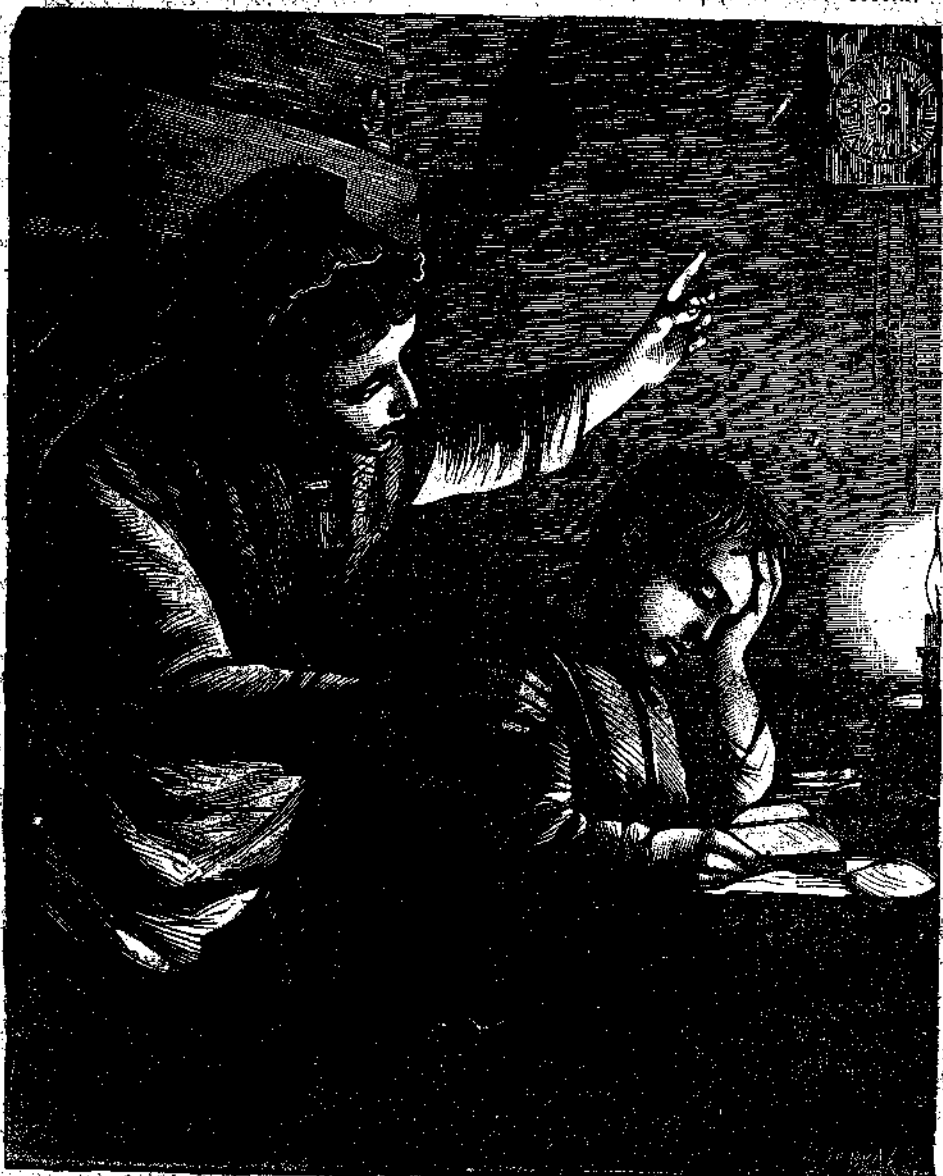

Κολοσσαϊόν.

ανός ήρξατο, ο Τίτος εξακολούθησε και ο Δομητιανός επεράτωσε την οικοδομήν του γιγαντιώδους τούτου αμφιθεάτρου, όπερ, εκ του όνόματος των οικογενειών των όνομάσθη τό Φλαβιανόν αμφιθέατρον: τό όνομα δέ Κολοσσαίον όπερ κατόπιν έγένετο Κολισσαίον ήτέλεται εις τον VIII αιώνα. Τό

ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ

Η Έρζεγοβίνη κειμένη εις τά Β. Δ. τής Τουρκίας αποτελεί προς τά Ν. Δ. τής Βοσνίας επαρχίαν (σαντζάκιον) ύπαγόμενον κατ' ευθείαν εις τήν δι-

Η κυρία Αντίγκων δεικνύουσα εις τον υιόν της την παρελθούσαν ώραν.

κολοσσαίον είναι ή μεγαλητέρα οικοδομή τής αρχαίας Ρώμης και όντως ή καταπληκτικώτερα διά τας αναμνήσεις της. Ποσάκις δέν ώδηγήθη εις τον κολοσσόν τούτον, ο αυτοκράτωρ, φωτισμένος τής όδου υπό δίκην φανών καιομένων χριστιανών! Μόνον επί τή έορτή τής εγκαινιάσεώς του διαρκεσάση εκατόν ήμέρας, έθυσιάσθησαν 63 χιλιάδες αγρίων ζώων και τέσσαρες χιλιάδες μονομάχων εκτός των απειροπληθών χριστιανών.

ΜΑΡΙΟΣ ΒΑΚΩΝ.

καιοδοσίαν του γενικού διοικητού του βιλαετίου Βοσνίας, διαιρουμένην εις 11 υποδιοικήσεις διοικουκουμένης υπό υποδιοικητού (καϊμακάμη) ύπαγομένου υπό τας άμέσους διαταγάς του μουτσαρifi.

Η χώρα αυτή συνορευομένη προς Βορράν και Ανατολάς υπό τής Βοσνίας, προς Νότον υπό του Μαυροβουνίου και προς Ανατολάς υπό τής Δαλματίας αποτελεί άλλοτε μέρος του βασιλείου τής Κροατίας, περί τας αρχάς δε του 1326 προσηρηθή εις τήν Βοσνίαν ως δουκάτον ανεξάρτητον τό

δε 1466 έκυριεύθη υπό Μωάμεθ του Β' αποτέλουσα έκτοτε μέρος τός Τουρκικής Αυτοκρατορίας.

Όρη αυτής επίσημότερα είναι τό όρος Δινάρα συνέγεια των Δυναρικών Άλπεων, ού τινος τό μήκος είναι 316 χιλίόμετρα· τά Σατόρ και Σταρελίνα συνέγεια του πρώτου, ύψους 1800 μέτρων· τό Ραδούτζα-πλανίνα, ύψους 1438 μέτρων· τό Βιτόβνια-πλανίνα τά Τζαβούλια και προς Ν. αυτών τά όρη Τρέλα, Πορίμ, Βισέτζ και Βίλες, τά Τρισκόβιτς-πλανίνα, Τέμερνα-πλανίνα, ού τινος συνέγεια αποτελούσι τά Ιαβάρ, Σουττίνα ύψους 1532 μέτρων και Βουλουιάκ. Κοιλιάδας άξίας λόγου περιέχει τας Πόσοβο, Γλάμοζ, Δέβνο και Κυπρίσκο. Ποταμοί αυτής επίσημότεροι είναι ο Ναρέντης διερχόμενος διά του Μοστάρ επί ώρειωτάτης γέφυρας των Ρωμαϊκών χρόνων και εκβάλλων διά δύο βραχιόνων εις τό Άδριατικόν πέλαγος· έν τώ ποταμώ τούτω πλέουσι και άτμόπλοια από του Μέτκοβιτς μέχρι των εκβολών του. Ό Δρίνας διαχωρίζων τά βιλαετία τής Βοσνίας και Σερβίας και χυνόμενος εις τον Ζάβην. Χειμαρρόι δέ οι Ζέγα, Μόσικα, Μάκοστακ και Τραβινίτζας. Πόλεις αυτής επίσημότεραι είναι τό Μοστάρ, ού τινος σκηνογραφίαν περιέχουσαν και τήν άνω μνημονευομένην γέφυραν περίσχομεν τοίς αναγνώσταις ήμών έν τώ προλαβόντι φύλλω, πρωτεύουσα του πασσαλικείου, πόλις πολεμική, έχουσα 25 χιλ. κατοίκους, ών οι πλείστοι Μωαμεθανοί. Ένταυθα ύπάρχουσιν υποπροξενεία τής Γαλλίας, και Ρωσσίας και προξενείον τής Αυστρίας. Κόνιτς επί των όρειων τής Βοσνίας και Έρζεγοβίνης. Φότσα πόλις κειμένη επί του Δρούα επίσημός διά τά έν αυτή κατασκευαζόμενα όπλα έχουσα 10000 κατοίκους τούς πλείστους Μωαμεθανούς. Μουβούσκα αρχαίον φρούριον. Νεβεινιη και Στόλατς, έν ή οι καθολικοί είναι ίσοι τον πληθυσμόν προς τους Μωαμεθανούς. Γάτζκο έν άξία λόγου ομωνομώ πεδιάδι. Θέσις στρατηγική δι' αυτής διέρχεται ή εις Νίζικ όδός. Νίζικ πόλις όχυρά μεγάλης άξίας έχουσα τοίχος 2 μέτρων περίπου πάχους και 7 ύψους, προστατευομένη διά 17 πυροβολων και χημολόγου φρουράς, επί των μεθοριών του Μαυροβουνίου έχει 2000 κατοίκους. Τρεβίγγη έχει φρούριον, και 13000 κατοίκους πόλις αναμφισβήτητου στρατιωτικής άξίας.

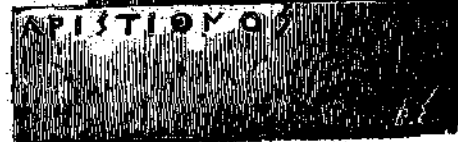
Τά μέσα τής συγκοινωνίας έν Έρζεγοβίνη λίαν άτελή θέλουσι καταστραφή ένεκα τής τελευταίας επαναστάσεως.

Η χώρα αυτή περιλαμβάνουσα έν συνόλω 228 χιλ. κατοίκους από του 1466 υπόδουλος τοίς Μωαμεθανοίς ήγέρθη εσχάτως όπως άποτινάξη τον ζυγόν αυτός, άλλ' ως φηίνεται όλίγη αι ύπερ τής ιδέας ταύτης των πατριωτών Έρζεγοβινέσιον πιθανότητας. Η σκληρά διπλωματία απαιτεί παρ' αυτών τήν θυσίαν των άγώνων των και ή επανάστασις φαίνεται όλν έν καταθλίβωμένη εάν μη αι όμοροι επικράτεια Σερβία και Μαυροβούνιον ύπήκουσαι εις τήν Ρωσικήν πολιτικήν, τήν πάντοτε τοίς προστατευο-

μένους αυτής καταστρέψασαν, εξαγερθώσι. Μετά τήν τελευταίαν μεταπολίτευσιν έν Τουρκία άπαδόθη εις τους επαναστάτας αυτής υπό του νέου Σουλτάνου

ΕΡΑΘΝΑΡΙΣΤΟΚΛΕΟΣ

Μουράτ του Ε' πλήρης άνησυχία και ύποσχέσεις διάφοροι ύπερ άνετωτέρας δουλείας· άλλά δουλείας πάντοτε.

ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΣ.

Εν τινι τῶν ἀπείρων τοῦ Μαραθῶνος τάφων παρὰ τῇ Βελανιδιᾷ ἀνεκάλυφθη τὸ χρωματισμένον τοῦτο ἀνάγλυφον ἀσπιδίου...

ΤΟ ΤΕΚΝΟΝ

I

Μήτηρ τις ἀπόλασε τὸ τέκνον της καὶ ἡ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ταύτῃ θλίψις της ἦτο ποσαύτη ὥστε οὐδεμία παραμυθία...

Καθ' ἐκάστην συνήγαγεν ἄνθη καὶ ἐκάστην προΐεν ἀνελάμβανεν ὡς ψυχρὰν καὶ ὑγρὰν ἐκ τῆς δρόσου...

Οὔτε περὶ ὑπερβολῶν περὶ ἐργασίας ἐφρόντιζε πλέον' καὶ ὅτε ἡ μικρὰ θυγάτηρ της τὴν ἐβλεπε ἐξεστηκυῖαν...

II

Μετ' ὀλίγον ἡ ἀτυχὴς γυνὴ ἐβάδιζε ταχέως πρὸς τὴν ἀσθένειαν καὶ ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ τὴν μετ' ἐκείνου...

Ἡμέραν τινα καθ' ἣν παθάνετο ἐαυτὴν πλέον ἢ ποτε καταβυθισμένη καὶ ταθλιμμένη, φωνὴ ἐκ στόματος ἀκούσθη...

Φιλτάτη μου μήτερ, προσέθηκεν ἡ οὐρανία φωνή, μὴ ἐπέιγυο διὰ τὴν οὐρανίαν διαμονήν. Μὴ με ἐφορῆς ἐκ τῆς γῆς ἐγκαταλείπουσα σεαυτὴν...

με ἔλκει αὐτόθι. Ἄφες με νὰ προσευχηθῶ ἐν σοὶ διὰ τοὺς ἐπιζῶντας, παρακαλῶν τὸν Θεὸν νὰ μὴ σὲ καλέσῃ ἐτι παρ' αὐτῶ.

III

Ἡ μήτηρ ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ φιλάτου της υἱοῦ. Ἐνίκησε τὴν ἀσθένειαν καὶ ἔζησεν, ὡς ἄλλοτε, διὰ τὸν σύζυγον καὶ τὴν θυγάτηρα της.

ΑΔΕΛΑΪΣ Σ. . . .

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

Ἐπιθυμῶν νὰ παράσχω τοῖς φίλοις μου μικροῖς ἀναγνώσταις τῆς «Ἀθηναίδος» παραδείγματα τινα εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος...

I

ΔΑΒΙΔ ΛΙΒΙΓΚΣΤΩΝ.

Ὁ Δαβὶδ Λιβιγκστὼν ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἀνειραπόλησεν οὐδὲν ἥττον ἢ τὴν ἐκχριστιάνωσιν τῶν βαρβάρων λαῶν...

σύνθημα ἔχοντες τὴν ῥῆσιν: «Κάμε τὸ καλὸν καὶ ἄφες τὴν ἀνταπόδοσιν αὐτοῦ εἰς τὸν Θεόν.»

Ἐγεννήθη ἐν τῷ μικρῷ χωρίῳ τῆς Σκωτίας Blantyre. Ὁ πατὴρ του ἀπλοῦς τειοπώλης μὴ δυνάμενος νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ...

Ὁ πατὴρ δὲν ἐβλεπὲν εὐχάριστος τὸν πρὸς τὰς γνώσεις ὄργανον τοῦτον τοῦ υἱοῦ του. Ἐνόμιζεν ὅτι αἱ ἐπιστήμαι θὰ ἐκλόνηζον τὴν πίστιν τοῦ υἱοῦ...

Δεκαενεατῆς, κατέστη κλωστής κερδίζων πολλὰ καὶ οἰκονομῶν πλείονα. Καθ' ὕλην τὸ θέρος εἰργάσθη μετὰ ζέσεως ἐν τῷ ἐργοστάσιῳ τὸν δὲ χειμῶνα ἀνεχώρησεν...

Κατ' ἀρχὰς ἀπέβουλόθη εἰς τὸ ἀνωτέριον τῆς Κελτικῆς Ἑλπίδος πλῆθος ἑλπίδος καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Ἐκεῖ θύοις νὰ ἐμπόδια ἔπεισε νὰ μάθῃ τὴν γλῶσσαν...

Ἐν τούτοις ἡ ζωὴ αὐτῆς τῆς ἀργίας εἶναι βάσανος εἰς ἀνδρᾶ ἐνεργητικὸν εἶμα νὰ γινώσκῃ τὰ ἀγνωστά, ἐπύρασε διὰ τὰς ῥοδιπόδας. Τρεῖς ἡμέρας μακρὰν τῆς Wabosta ἐκτείνεται κίμων μεγαλόπρεπός ἀτῆ ἦν οὐδέποτε ἐπληρώσει λευκός. Ταυτὴν ἐπέθυσε νὰ φθάσῃ...

δὲν ἤθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι παρέκει, πολλὰ τῶν ζώων του προσβλήθεντα ὑπὸ τῆς τρομερᾶς μίας τσετσὲ ἀπολέσθησαν καὶ οὕτως οἱ ὀδοιπόροι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσι.

Γνωρίζετε τὸν Ζαμβίζην, ποταμὸν ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Ἀφρικῆς χύνεται εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν. Ἐκεῖ ἐφέροντο αἱ σχέσεις τοῦ περιγητοῦ. Διὰ τοῦ ποταμοῦ τούτου ἔλεγε θὰ εὕρη ὁδὸν ὁ πολιτισμὸς ὅπως εἰσδύσῃ ἀκόπως εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀφρικανικῆς ἡπείρου. Συλλαβῶν ὅθεν τὴν ιδεάν νὰ ἀναπτύξῃ αὐτὸν, ἀνεχώρησεν ἐν ἔτει 1853. Ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ τριγώνου ὅπου ἀποτελεῖ τὴν δυτικὴν Ἀφρικὴν καὶ ἤρχισε νὰ ἀνέρχεται αὐτὴν διὰ ξηρᾶς ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς. Ἡ μεγαλοπρεπὴς βλάστησις, αἱ ἀξιώλογοι θέαι, καὶ ἡ ἀφέλεια, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὁ τρόμος, μεθ' οὗ ὑπεδέχοντο αὐτὸν οἱ κάτοικοι τῶν παροχθίων χωρίων, δισκιδαζόν ἀρκετὰ τὸ πνεῦμα τοῦ περιγητοῦ, ὅστις ἄλλως τε ἐξηκολούθησεν τὴν ὁδὸν του χωρὶς οὐδὲν τούτων νὰ ἰσχύσῃ ὅπως τὸν κρατήσῃ. Μονάρχαι τινες μαῦροι ἐδέχθησαν τὸν Λιβιγκιστῶνα ἐκ καρδίας. Ὁ Σίντα ἡγεμὸν τοῦ Λουδά παρέσχεν αὐτῷ συνοδείαν χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, ἐν Ἀγίῳ Παύλῳ τῆς Λοάνδης.

Οἱ πτωχοὶ μαῦροι οἱ συνοδεύοντες αὐτὸν ἐξέπλάνησαν βλέποντες διὰ πρώτην φοράν εὐρωπαϊκὰς οἰκίας, πλοία καὶ ἀσκαρὸς ἀνθρώπους· καὶ μετ' οὗ πολὺ ἀνεχώρησαν ἀποκοιμίζοντες πλοῖσι δῶρα ἐκ μέρους τῶν ἐμπορευομένων κατοίκων πρὸς τὸν κύριόν των. — Μετὰ πολλοὺς δὲ κινδύνους ὁ Λιβιγκιστῶν κατώρθωσε νὰ φθάσῃ τὴν ἀγατολικὴν παραλίαν καὶ ἐκείθεν ἐπιβιβάσθη δι' Ἀγγλίαν, ὅπου ὑπελόγιζε νὰ ἀνακουφισθῇ ὀλίγον τῶν κόπων του, προπαρασκευαζόμενος διὰ δευτέραν καὶ ἀκριβεστέραν ἐξερύνησιν τοῦ Ζαμβίζου.

(Ἔπεται τὸ τέλος).

ΠΟΙΚΙΛΑ

Τὸ εἰλομαθὲς κοινὸν ἠμοιάζει κατὰ τι τὰ παιδιά, ἅτινα τότε καταπίουσι τὸ μέλλον νὰ τοῖς δώσῃ τὴν ζωὴν φάρμακον, ὅταν τὸ δι' οὗ προσφέρεται κύπελλον εἶναι μελιτοφερές. . . . Δυνήθητε πρῶτον νὰ διεγείρητε τὴν περιέργειάν του, ἢ νὰ τὸ εὐχαριστήσῃτε ὅπως ἴθι καὶ κατόπιν δύνασθε νὰ τὸ διδάξῃτε καὶ νὰ μορφώσῃτε τὰ ἦθη του ἀπόνως.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

• Μηνδὲν μνηδὲν ὀφείλετε, εἰμὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν*. (Ρωμ. ιγ', 8).

• Ὁ δανειζόμενος εἶναι δούλος τοῦ δανειζόντος*. (Παροιμ. κβ', 7).

• Ὁ αὐξάνων τὴν περιουσίαν αὐτοῦ διὰ τόκου καὶ πλεονεξίας, συνάγει αὐτὴν διὰ τὸν ἐλευθῶντα τοὺς πτωχοὺς*. Παροιμ. κη', 8).

ΑΡΙΘΜΟΙ.

Ἐξαγωγή τοῦ καφέ ἐκ τῶν διαφόρων τόπων τῆς παραγωγῆς.

Ἐκ Μέκκας Χεδίτας καὶ ἄλλων λιμένων τῆς Ἀραβίας τόννοι 8,000· ἐκ Ἰάβας τόν. 55,000· ἐκ Σουμάτρας καὶ ἄλλων μὴ ἀγγλικῶν τῆς Ἰνδίας λιμένων τόν. 8,000· ἐκ Βρασιλίας τόν. 160,000· ἐκ Χαϊτί τόν. 16,000· ἐκ Κούβας καὶ Πορτορικῶν τόν. 7,000· ἐκ Βρετανικῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν τόν. 2,000· ἐκ Ἰνδίας καὶ Κεϋλάνης τόν. 38,000· ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν τόν. 2,000· ἐκ τῶν Γαλλικῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς νήσου Βουρτιέν τόν. 2,000.

Εἰσαγωγή καὶ καταγάωσις εἰς διαφόρους χώρας.

Εἰς Μεγάλην Βρετανίαν τόν. 16,000· εἰς Κάτω Χώρας καὶ Ὀλλανδίαν τόν. 40,000· εἰς Γερμανίαν, Ρωσσίαν καὶ τὰς περὶ τὴν Βαλτικὴν χώρας 60,000· εἰς Γαλλίαν, Ἰσπανίαν, Ἰταλίαν, Τουρκίαν καὶ Ἀνατολήν τόν. 55,000· εἰς Ἑλλάδα τόν. 4,000· εἰς Ἠνωμένας Πολιτείας τόν. 90,000· εἰς Καναδά, Αὐστραλίαν κ.τ.λ. 30,000.

Κατ' ἀναλογίαν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἑλλάδι γίνεται ἡ ἐλαχίστη τοῦ καφέ χρῆσις ἐὰν πιστεύσωμεν τὴν κάτωθι στατιστικὴν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ μεθ' ὅλην τὴν κατάχρησιν τοῦ τεύου, ἕκαστος ἄτομον δαπανᾷ κατὰ μέσον ὄρον 1 καὶ $\frac{1}{8}$ λίτρας καφέ κατ' ἔτος· ἐν Γερμανίᾳ 4· ἐν Δανίᾳ 5 $\frac{1}{2}$ · ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις 7· ἐν Γαλλίᾳ 2 $\frac{1}{2}$ · ἐν Ἑλλάδι 2 $\frac{1}{2}$. Ἀλλ' οὐδαμῶς ἡ κατάχρησις εἶναι τόσῳ κατὰ δὴλος ὡς ἐν Καλλιφρονίᾳ ἔνθα ἀναλογουσίαν εἰς ἕκαστον ἄτομον 20 $\frac{1}{2}$ λίτραι καφέ κατ' ἔτος.

ΑΓΙΕΙΣ Ὁ ΑἰΝΙΓΜΑΤΟΣ

ΟΡΝΙΣ — ΔΩΝ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ Δ.

Ἡ δδστηνος ἦν ἀδελφὴ τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ.

Ἔλυσαν αὐτὸ οἱ κκ. Κ. Ἀναγνώστου, Π. Κ. Γουλμῆς, Β. Χριστόπουλος, Μιχ. Θεοφάνης, Γεώρ. Πουλῆς, Ἰωάν. Α. Μακρῆς καὶ ἡ κυρία Ἑλένη Δερᾶκη.

Αἰνίγμα Ζ.

Τέσσαρες οἱ στρατιῶται κ' εἰς ὃ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἀλλ' ἐν τούτοις περιστάσει ξενοφώντεον στρατόν.

• Ἄν συμβῇ ἀποστασία καὶ ἡ τάξις ἀλλαχθῆ, κ' ὁ στρατηγὸς ἐν τίλει ὄλου τοῦ στρατοῦ ταχθῆ. Φεῦ! ἀπόλεια μεγίστη γίνετ' ὄλου τοῦ στρατοῦ κ' ὁ κρατάρχης μένει μόνος ἀνευ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ.

Τῷ α'. λύτη δωρεῖται ἀντίτυπον τοῦ «Ἀποίχου Παϊδός».

ΠΡΟΒΛΗΜΑ Ε.

Τίς ὁ ἀριθμὸς ὅστις ἐπαυξηθεὶς κατὰ 16 διαιρεῖται διὰ 16 δίδων πηλίκον 16;